

Skaidrojums pārskatam par konsolidētā kopbudžeta izpildi

Vispārīgie principi

Pārskatā par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi uzrāda valsts budžeta un pašvaldību budžetu izpildi 2014. gadā. Tajā ir apkopoti pārskata gada ieņēmumi, izdevumi, kā arī finansēšanas darījumi. Šo pārskatu sagatavo atbilstoši naudas plūsmas principam.

Pārskatu par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi (turpmāk – pārskats) veido, apkopojot un konsolidējot valsts un pašvaldību budžetu izpildes pārskatus. Konsolidāciju veic summējot visus pārskatos uzrādītos rādītājus un izslēdzot savstarpēji atbilstošu ieņēmumu un izdevumu posteņus, pielietojot mazākuma principa metodi, t.i. izslēdzot savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Konsolidācija

Konsolidētajā kopbudžeta izpildē iekļauj katras ministrijas, centrālās valsts iestādes pārskatu, kas iekļauj valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu budžeta izpildes pārskatus un pašvaldības pārskatu, kas iekļauj pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu iesniegto budžeta izpildes pārskatu.

Pārskatā konsolidētas šādas budžeta izpildes pozīcijas:

Ieņēmumi/ izdevumi – 623 990 368 euro vērtībā:

- **Pakalpojumi** (izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kods (turpmāk – EKK) 2200, ieņēmumu kodi 8.4.0.0., 17.2.0.0., 21.3.0.0., 21.4.0.0.) – **1 411 484 euro** vērtībā.
- **Pārējie procentu maksājumi** (izdevumu EKK 4300, ieņēmumu kodi 8.4.0.0., 21.3.0.0.) – **8 534 075 euro** vērtībā.
- **Pašvaldību uzturēšanas izdevumu transferti valsts budžeta iestādēm** (izdevumu EKK 7200, ieņēmumu kodi 12.3.0.0., 19.5.0.0., 19.7.0.0., 21.3.0.0., 21.4.0.0., 23.4.0.0.) – **1 982 404 euro** vērtībā.
- **Valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti citiem budžetiem noteiktam mērķim** (izdevumu EKK 7300, ieņēmumu kodi 10.1.0.0., 18.6.0.0., 20.1.0.0., 21.4.0.0.) – **457 958 433 euro** vērtībā.
- **Pārējie valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti citiem budžetiem** (izdevumu EKK 7400, ieņēmumu kodi 18.6.0.0.) – **30 302 520 euro** vērtībā.
- **No valsts budžeta daļēji finansētu atvasināto publisko personu un budžeta nefinansētu iestāžu uzturēšanas izdevumu transferti pašvaldībām** (izdevumu EKK 7800, ieņēmumu kodi 17.2.0.0.) – **990 237 euro** vērtībā.
- **Pašvaldību kapitālo izdevumu transferti** (izdevumu EKK 9200, ieņēmumu kodi 12.3.0.0., 19.5.0.0., 21.4.0.0.) – **2 004 066 euro** vērtībā.
- **Valsts budžeta transferti kapitālajiem izdevumiem citiem budžetiem noteiktam mērķim** (izdevumu EKK 9500, ieņēmumu kodi 18.6.0.0.) – **120 807 149 euro** vērtībā.

Finansēšana:

- **Naudas līdzekļi un noguldījumi** (kods F20010000/ F20020000) – **14 195 435 euro** vērtībā.
- **Aizņēmumi/ aizdevumi** (kods F40010000/ F40020000) – **100 181 557 euro** vērtībā aizdevumi/ aizņēmumi starp valsts un pašvaldību budžetiem.

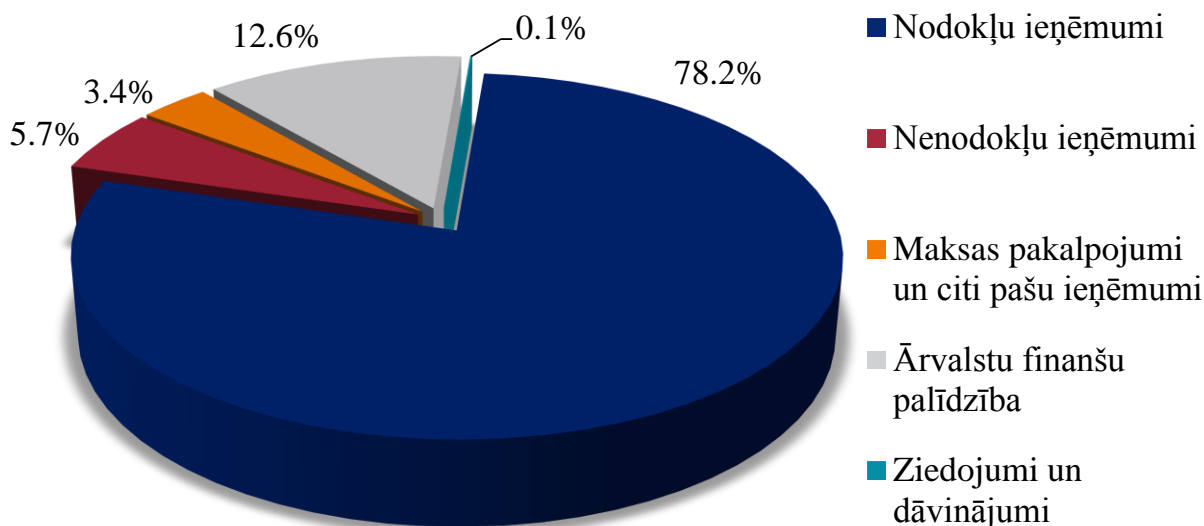
Konsolidētā kopbudžeta izpilde

Ieņēmumi

2014. gadā kopbudžeta ieņēmumi sasniedza 8 532,7 milj. *euro* vērtību, kas salīdzinājumā ar 2013. gada ieņēmumiem ir par 168,3 milj. *euro* jeb 2 % vairāk un par 257,5 milj. *euro* jeb 2,9 % mazāk nekā bija plānots saņemt.

Kopbudžeta ieņēmumu struktūrā 2014. gadā pārsvarā ir nodokļu ieņēmumi – 78,2 %, pārējie ieņēmumi ir 21,8 % (skatīt 1.attēlu)

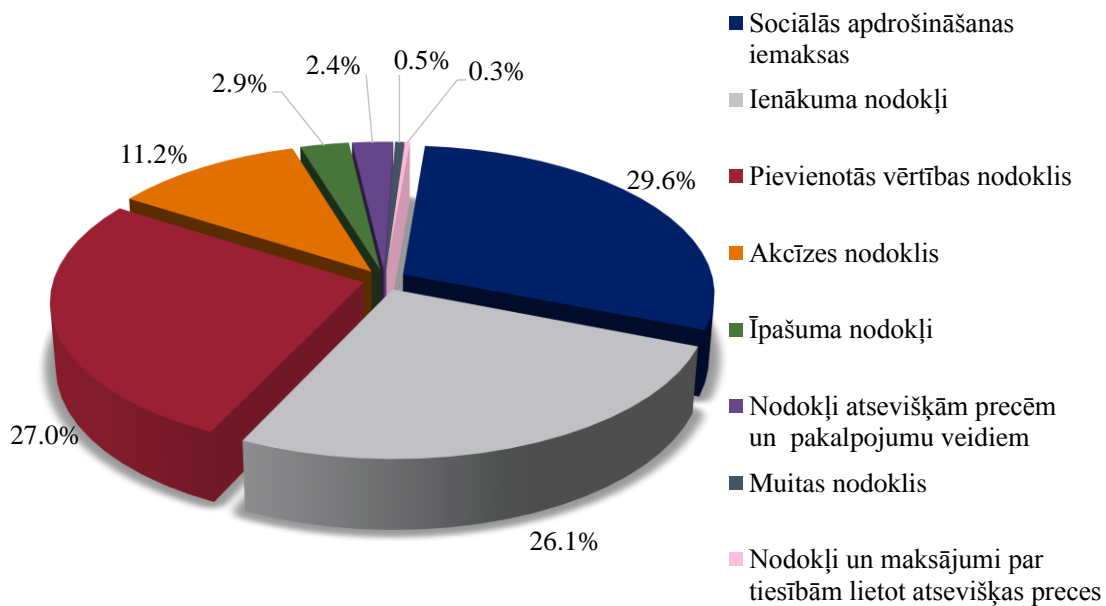
2014. gadā nodokļu ieņēmumi ir 6 676,3 milj. *euro* vērtībā, kas salīdzinājumā ar 2013. gada nodokļu ieņēmumiem ir par 250 milj. *euro* jeb 3,9 % vairāk un par 2,6 milj. *euro* jeb 0,04 % mazāk nekā bija plānots iekasēt.

1. attēls. Kopbudžeta ieņēmumu struktūra 2014. gadā

2014. gada kopbudžeta nodokļu ieņēmumu daļu veido (skatīt 2. attēlu):

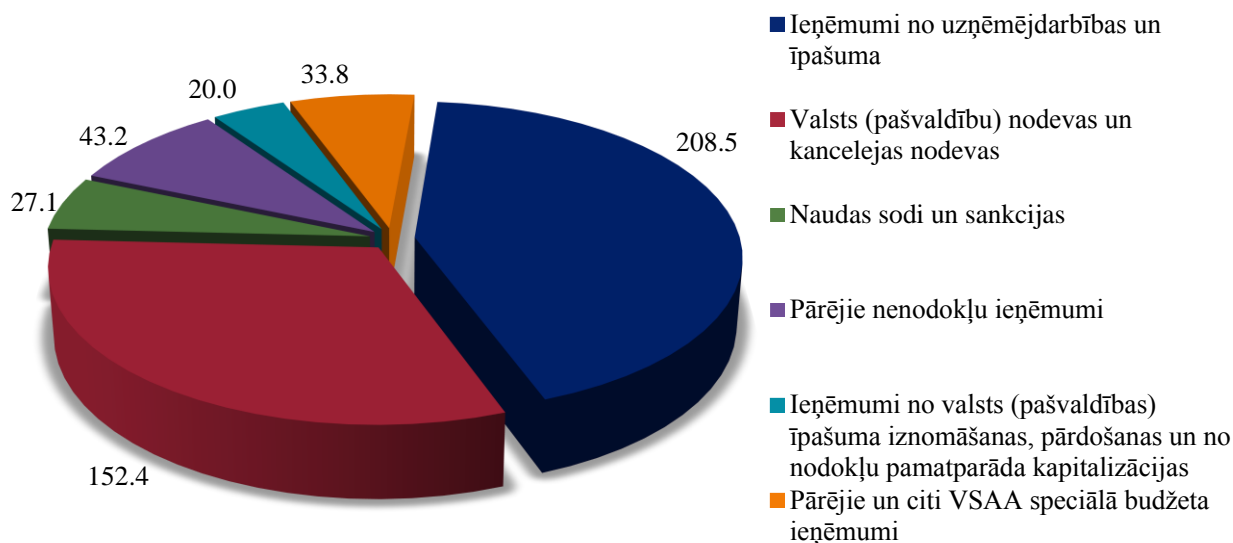
- sociālās apdrošināšanas iemaksas – 1 976,1 milj. *euro* vērtībā, t.sk. iemaksas Valsts fondēto pensiju shēmā uzrādītas 254,8 milj. *euro* vērtībā,
- pievienotās vērtības nodoklis – 1 803,7 milj. *euro* vērtībā,
- ienākuma nodokļi – 1 740,1 milj. *euro* vērtībā,
- akcīzes nodoklis – 748,6 milj. *euro* vērtībā,
- īpašuma nodokļi – 191,3 milj. *euro* vērtībā,
- nodokļi atsevišķām precēm un pakalpojumu veidiem – 160,8 milj. *euro* vērtībā,
- muitas nodoklis – 35,6 milj. *euro* vērtībā,
- nodokļi un maksājumi par tiesībām lietot atsevišķas preces – 20,1 milj. *euro* vērtībā.

2. attēls. Nodokļu ieņēmumu struktūra 2014. gadā

Nenodokļu ieņēmumi pārskata gadā ir 5,7 % no kopbudžeta ieņēmumiem. Lielāko daļu nenodokļu ieņēmumu veido ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma – 208,5 milj. *euro* vērtībā jeb 43 % no nenodokļu ieņēmumiem. Nenodokļu ieņēmumus arī veido (skatīt 3. attēlu):

- Valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodevas ir 152,4 milj. *euro* vērtībā jeb 31,4 % no nenodokļu ieņēmumiem,
- pārējie nenodokļu ieņēmumi ir 43,2 milj. *euro* vērtībā jeb 8,9 % no nenodokļu ieņēmumiem,
- pārējie un citi Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālā budžeta ieņēmumi ir 33,8 milj. *euro* vērtībā jeb 7,0 % apjomā no nenodokļu ieņēmumiem,
- naudas sodi un sankcijas iekasēti 27,1 milj. *euro* vērtībā jeb 5,6 % apjomā no nenodokļu ieņēmumiem,
- ieņēmumi no valsts (pašvaldības) īpašuma iznomāšanas, pārdošanas un no nodokļu maksājumu pamatparāda kapitalizācijas pārskatā uzrādīti 20 milj. *euro* vērtībā jeb 4,1 % apjomā no nenodokļu ieņēmumiem.

3. attēls. Nenodokļu ieņēmumu struktūra 2014. gadā (milj. *euro*)

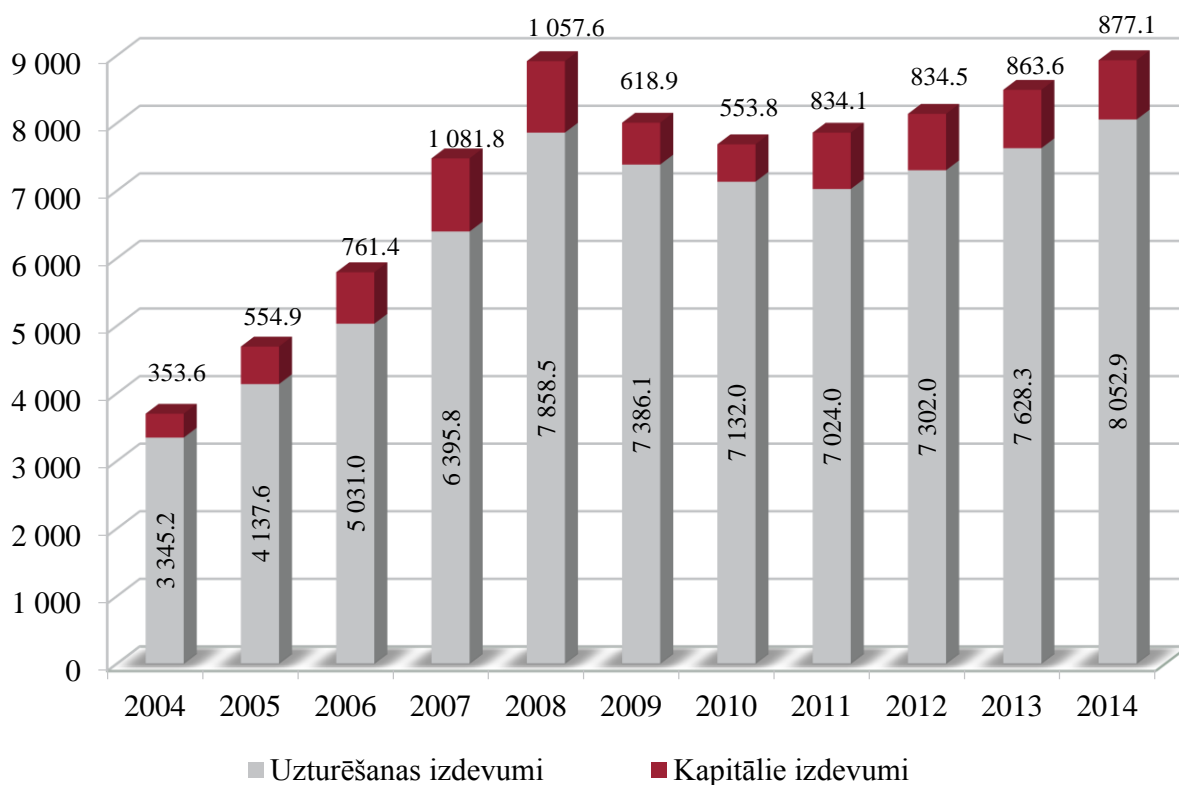
Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem 2014. gada kopbudžetā ir 292 milj. *euro* vērtībā. Salīdzinot ar 2013. gadu, tie ir samazinājušies par 7,7 milj. *euro* jeb par 2,6 %.

Ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi 2014. gadā kopbudžetā ir 1 070,7 milj. *euro* vērtībā. Salīdzinot ar 2013. gadu, tie ir samazinājušies par 39,3 milj. *euro* jeb par 3,5 %.

Ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumi 2014. gadā kopbudžetā ir 8,6 milj. *euro* vērtībā. Salīdzinot ar 2013. gadu, tie ir palielinājušies par 2,5 milj. *euro* jeb par 40,9 %. Lielākos ziedojumu dāvinājumu ieņēmumus veido juridisko personu ziedojumi, kas 2014. gada kopbudžetā ir 8,2 milj. *euro* vērtībā.

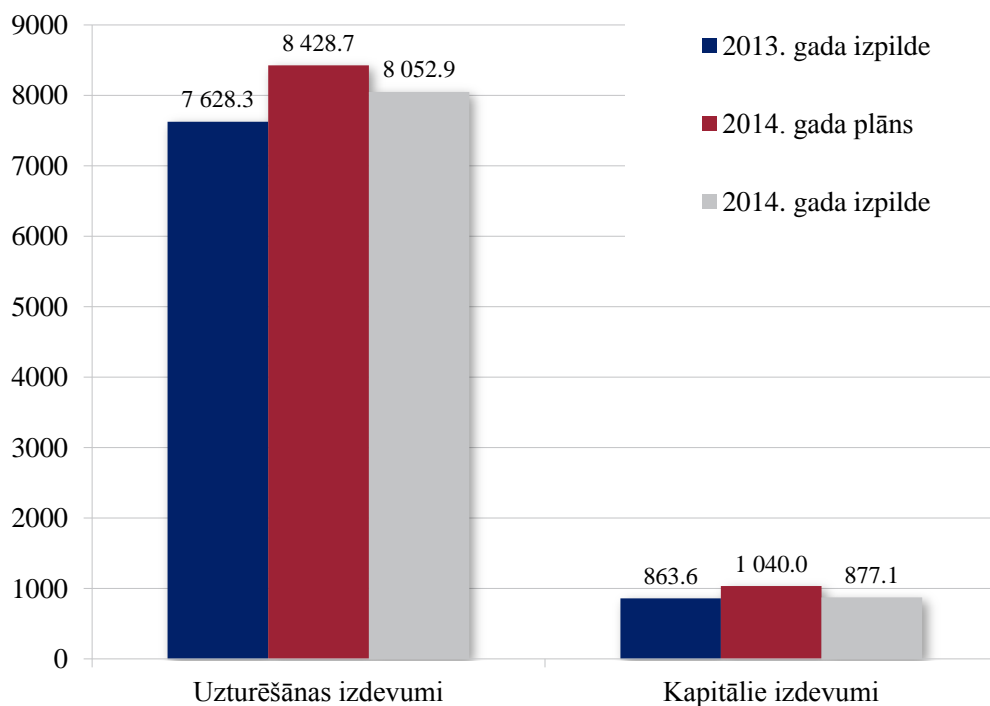
Izdevumi

2014. gada kopbudžeta izdevumi ir 8 930 milj. *euro* vērtībā. Uzturēšanas izdevumi ir 8 052,9 milj. *euro* jeb 90,2 % no kopbudžeta izdevumiem. Kapitālajiem izdevumiem izlietoti 877,1 milj. *euro* jeb 9,8 % no kopējiem kopbudžeta izdevumiem. Konsolidētā kopbudžeta izdevumi pa gadiem norādīti 4. attēlā.

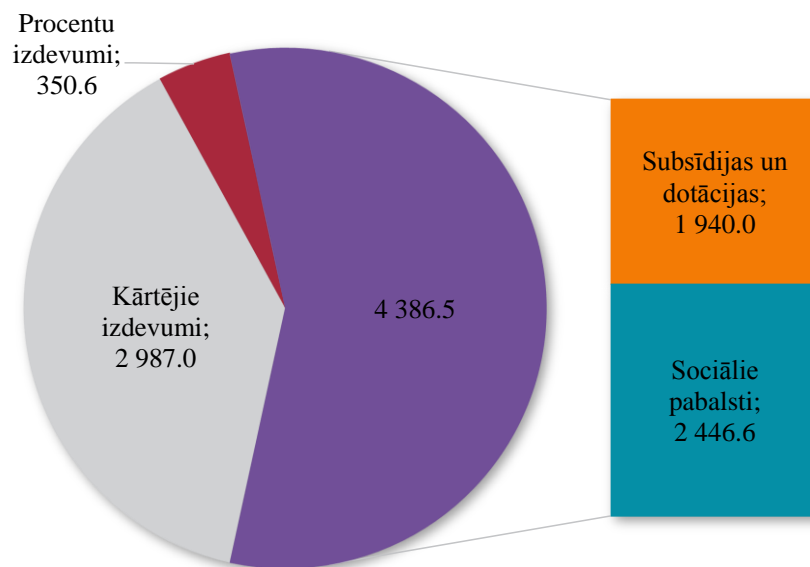
4. attēls. Kopbudžeta izdevumi 2004. – 2014. g. (milj. euro)

Kopbudžeta izdevumi pārskata gadā ir palielinājušies par 438 milj. *euro* jeb par 5,2 % salīdzinot ar 2013. gadu un izlietots ir par 544,3 milj. *euro* jeb 5,7 % mazāk nekā bija plānots. Uzturēšanas izdevumi pārskata gadā palielinājušies par 424,6 milj. *euro* jeb par 5,6 %, salīdzinot ar 2013. gadu un izlietoti par 375,8 milj. *euro* jeb 4,5 % mazāk nekā bija plānots. Kapitālie izdevumi pārskata gadā palielinājušies par 13,5 milj. *euro* jeb par 1,6 %, salīdzinot ar 2013. gadu un izlietots par 162,9 milj. *euro* jeb 15,7 % mazāk nekā bija plānots.

5. attēls. Uzturēšanas un kapitālie izdevumi salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu un pārskata gada plānu (milj. euro)

Uzturēšanas izdevumu struktūrā (skatīt 6. attēlu) lielāko īpatsvaru veido subsīdiju un dotāciju un sociālo pabalstu izdevumi 4 386,5 milj. euro vērtībā jeb 54,5 % no uzturēšanās izdevumiem un 49,1 % no kopbudžeta izdevumiem. Kārtējie izdevumi ir 2 987 milj. euro vērtībā jeb 37,1 % no uzturēšanas izdevumiem un 33,4 % no kopbudžeta izdevumiem.

6. attēls. Uzturēšanas izdevumu struktūra 2014. gadā (milj. euro)

Subsīdiju un dotāciju un sociālo pabalstu izdevumi pārskata gadā ir palielinājušies par 277,4 milj. euro jeb 6,8 %, salīdzinot ar 2013. gadu. Subsīdijas, dotācijas un sociālo pabalstu izdevumus veido:

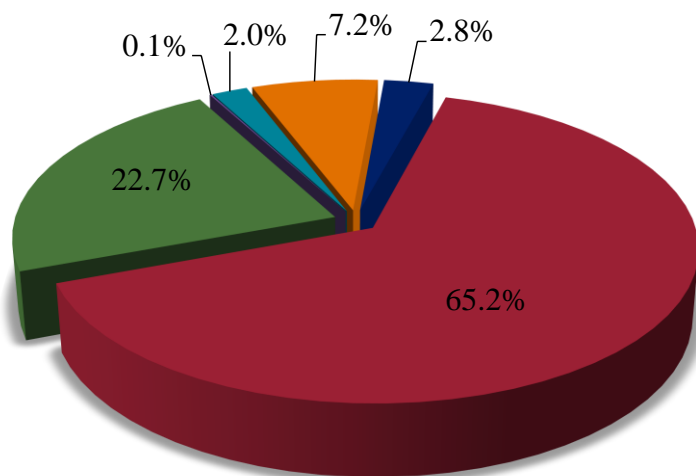
- sociālie pabalsti 2 446,6 milj. euro vērtībā jeb 30,4 % no uzturēšanas izdevumiem un 27,4 % no kopbudžeta izdevumiem, kurus veido šādi pabalstu veidi:

- pensijas un sociālie pabalsti naudā 2 406,8 milj. *euro* vērtībā jeb 98,4 % no sociālajiem pabalstiem un 26,9 % no kopbudžeta izdevumiem,
- sociālie pabalsti natūrā 18,3 milj. *euro* vērtībā jeb 0,7 % no sociālajiem pabalstiem un 0,2 % no kopbudžeta izdevumiem,
- pārējie klasifikācijā neminētie maksājumi iedzīvotājiem natūrā un kompensācijas 20,2 milj. *euro* vērtībā jeb 0,8 % no sociālajiem pabalstiem un 0,2 % no kopbudžeta izdevumiem,
- kompensācijas, kuras izmaksā personām, pamatojoties uz Latvijas tiesu, Eiropas Savienības Tiesas, Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumiem 1,3 milj. *euro* vērtībā jeb 0,1 % no sociālajiem pabalstiem;
- subsīdijas un dotācijas 1 940 milj. *euro* vērtībā jeb 24,1 % no uzturēšanas izdevumiem un 21,7 % no kopbudžeta izdevumiem, kuras veido šādi veidi:
 - subsīdijas lauksaimniecības ražošanai 22,3 milj. *euro* vērtībā jeb 1,1 % no subsīdiju un dotāciju izdevumiem un 0,2 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - subsīdijas un dotācijas komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem, izņemot lauksaimniecības ražošanu 1 727,1 milj. *euro* vērtībā jeb 89 % no subsīdiju un dotāciju izdevumiem un 19,3 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - subsīdijas komersantiem sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai (par pasažieru regulārajiem pārvadājumiem) 190,6 milj. *euro* vērtībā jeb 9,8 % no subsīdiju un dotāciju izdevumiem un 2,1 % no kopbudžeta izdevumiem.

Kārtējie izdevumi pārskata gadā ir palielinājušies par 112,2 milj. *euro* jeb 3,9 %, salīdzinot ar 2013. gadu. Kārtējos izdevumus veido:

- atlīdzība 1 858,9 milj. *euro* vērtībā jeb 62,2 % no kārtējiem izdevumiem jeb 20,8 % no kopbudžeta izdevumiem, kas sastāv no:
 - atalgojuma 1 438,2 milj. *euro* vērtībā jeb 77,4 % no atlīdzības izdevumiem un 16,1 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, pabalsti un kompensācijas 420,6 milj. *euro* vērtībā jeb 22,6 % no atlīdzības izdevumiem un 4,7 % no kopbudžeta izdevumiem;
- preces un pakalpojumi 1 128,1 milj. *euro* vērtībā jeb 37,8 % no kārtējiem izdevumiem jeb 12,6 % no kopbudžeta izdevumiem, kurus veido (skatīt 7. attēlu):
 - izmaksas mācību, darba un dienesta komandējumiem, dienesta, darba braucieniem 31,8 milj. *euro* vērtībā jeb 2,8 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 0,4 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - izdevumi pakalpojumiem 735 milj. *euro* vērtībā jeb 65,2 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 8,2 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - krājumu, materiālu, energoresursu, preču, biroja preču un inventāra iegāde 255,9 milj. *euro* vērtībā jeb 22,7 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 2,9 % no kopbudžeta izdevumiem,
 - izdevumi periodikas iegādei 1,3 milj. *euro* vērtībā jeb 0,1 % no preču un pakalpojumu izdevumiem,
 - budžeta iestāžu nodokļu, nodevu un naudas sodu maksājumi 23 milj. *euro* vērtībā jeb 2,0 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 0,3 % no kopbudžeta izdevumiem,

○ pakalpojumi, kurus budžeta iestādes apmaksā noteikto funkciju ietvaros, kas nav iestādes administratīvie izdevumi 81,2 milj. *euro* vērtībā jeb 7,2 % no preču un pakalpojumu izdevumiem un 0,9 % no kopbudžeta izdevumiem.

- Mācību, darba un dienesta komandējumi, dienesta, darba braucieni
- Pakalpojumi
- Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, ko neuzskaita kodā 5000
- Izdevumi periodikas iegādei
- Budžeta iestāžu nodokļu, nodevu un naudas sodu maksājumi
- Pakalpojumi, kurus budžeta iestādes apmaksā noteikto funkciju ietvaros, kas nav iestādes administratīvie izdevumi

7. attēls. Izdevumu precēm un pakalpojumiem struktūra 2014. gadā

Procentu izdevumi pārskata gadā ir veikti 350,6 milj. *euro* vērtībā un salīdzinot ar 2013. gadu tie ir palielinājušies par 21,5 milj. *euro* jeb par 6,5 %.

Kapitālie izdevumi pārskata gadā ir veikti 877,1 milj. *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido pamatlīdzekļu iegāde 842,3 milj. *euro* vērtībā.

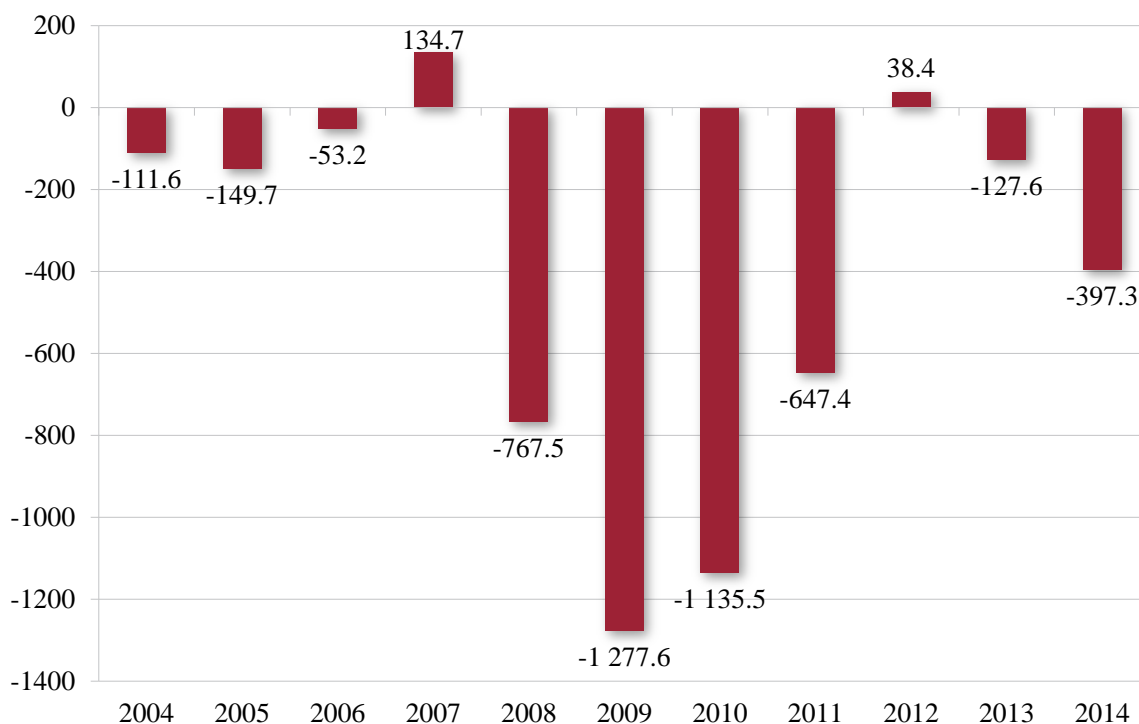
Konsolidētā kopbudžeta izdevumu daļā uzskaitīti pārējie izdevumi, kas veidojas izmantojot uzkrāšanas principu un nav klasificēti iepriekš 0,009 milj. *euro* vērtībā.

Finansiālā bilance

Pārskata gadā kopbudžeta finansiālās bilances rezultāts, atbilstoši naudas plūsmas principam, ir deficīts 397,3 milj. *euro* vērtībā jeb **1,7 % apjomā no iekšzemes kopprodukta** (turpmāk – IKP ¹), salīdzinoši 2013. gadā kopbudžeta finansiālā bilance bija ar deficītu 127,6 milj. *euro*.

Konsolidētā kopbudžeta finansiālās bilances rezultāts pa gadiem norādīts 8. attēlā.

¹ šajā skaidrojumā aprēķinos lietota Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapā publicētā 2014. gada IKP vērtība 24 059,7 milj. *euro* faktiskajās cenās.

8. attēls. Konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance 2004. g. – 2014. g (milj. euro)

Gada pārskata 6. pielikumā uzrādīta valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžeta izpilde. Informācija par valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžeta izpildi atklāta gada pārskatā no 7. līdz 16. pielikumam.

Gada pārskata 17. pielikumā uzrādīta pašvaldību konsolidētā budžeta izpilde (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus). Informācija par pašvaldību konsolidētā budžeta izpildi (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus) atklāta gada pārskatā no 18. līdz 20. pielikumam.